

Vědomí sebe a mytologie o sobě

Mezi obojím je závažný rozdíl: vědomí sebe je (resp. může být) cosi ještě velmi nedotvářeného, stále ještě se dotvářejícího (nebo schopného se dotvářet) – a tam, kde se díky pomalu se rozvíjející struktuře jazykové komunikace dostává tomuto „vědomí sebe“ mytických prostředků, začíná si každý jednotlivec (člověk) o sobě vytvářet jakési mýty, mytické obrazy. A na vyšších úrovních, kdy už je objeveny (či vynalezena) pojmovost, jsou tyto mytické obrazy již poněkud (více nebo méně) logizovány. Odtud je možné, aby lidé měli o sobě jakési „mytologické“ ponětí, vědomí, aby sami sebe byli schopni nějak mytologizovaně myslit a ve své mysli se mytologicky ustavovat a představovat. Chápeme tedy tento vývoj „vědomí sebe“ stejně historicky jako jiné způsoby vědomí. Mluví-li se někdy o tom, že si někteří lidé vědomě, cílevědomě o sobě vytvářejí jakési mýty, jimiž chtějí ovlivňovat to, jak je berou a chápou druzí lidé, má to vždycky charakter logizovaných mýtů, tj. mytologií. Proti tomu kritičtější lidé, zejména někteří hlubší nebo spíš pečlivější myslitelé, kteří zásadně mýtům a mytizacím nedůvěřují a pokoušejí se jich vyvarovat, vůbec je nějak omezit a nejlépe likvidovat, znemožnit, mají pod vlivem dlouhé tradice zpředměťujícího myšlení tendenci si dokonce i sami sebe představovat, myslet a myšlenkově uchopovat takříkajíc „objektivně“. To je nejen nesnadné již proto, že sám vůči sobě může člověk jen nesnadno zůstat objektivní (a proto to někteří třeba z křesťanské „pokory“ přehánějí tak, že si sami sebe jakoby nic neváží, ale to se dostávají zase do jiných mytizací a mytologizací), ale především proto, že člověk sám jakožto subjekt nemůže být (přinejmenším legitimně a právem) objektivován, neboť i on – jak vůbec každý subjekt – není pouhým objektem, nýbrž naopak non-objektem.

(Písek, 091221-2.)